

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 31C/111/2008
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7208222957
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Hrebíčková
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2020:7208222957.38

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II sudkyňou JUDr. Petrou Hrebíčkovou v spore žalobcov: X. B. W., C.. X.XX.XXXX, S. I. X, I., X. B. T., C.. X.X.XXXX, S. T. XX, I., X. I. D., C.. X.X.XXXX, S. I. XX, I., X. W. O., C.. XX.XX.XXXX, S. O. XX, I., X. K. I., C.. X.X.XXXX, S. S. XX, I., X. K. Š., C.. X.X.XXXX, S. R. X, T., všetci právne zastúpení: JUDr. Ľuboš Petrovský, advokát, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovaným: X. S.. X. S., C.. XX.X.XXXX, S. Ž. XX, I., X. K. S., C.. X.X.XXXX, S. S. XX, I., X. B. S., C.. X.X.XXXX, S. Ž. XX, I., všetci zastúpení advokátkou JUDr. Gabriela Jablonská, so sídlom Letná 47, Košice, X. B.. U. I., C.. X.XX.XXXX, S. A. N. XX, zast. JUDr. Tomáš Jakub, advokát, so sídlom M. R. Štefánika 165, Vranov nad Topľou, X. U.. X. I., C.. XX.XX.XXXX, S. A. N. XX, zast. JUDr. Ľuboš Bajuzík, advokát, so sídlom Nám. slobody 2, Humenné, X. T. S., C.. X.X.XXXX, S. O. X, U., X. M. M., C.. X.X.XXXX, S. D. XX, obaja právne zast. JUDr. Alexander Parajos, advokát, so sídlom Skladná 64, Košice, o určenie, že vec patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalovaným v 1. až 7. rade p r i z n á v a voči žalobcom v 1. až 6. rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

III. Žalobcom v 1. až 6. rade p r i z n á v a voči žalovaným v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

IV. Štátu p r i z n á v a voči žalobcom v 1. až 6. rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Predmetom konania bolo určenie, že nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXXX kat. úz. D. C. L. P. Č.. X A. I. (byť v podiele 1/2, spoluvlastnícky podiel 2577/200000 k spoločným častiam a zariadeniam bytového domu a k pozemku) patria do dedičstva po nebohej B. O., U.. I., zomrelej dňa XX.X.XXXX. Okresný súd Košice II rozsudkom č.k. 31C/111/2008-380 zo dňa 18.12.2013 žalobe vyhovel v rozsahu určenia, že peňažné prostriedky 77,19 € na spornej vkladnej knižke patria do dedičstva po poručiťke, v rozsahu späťvzatia žaloby konanie zastavil a zamietol žalobu vo zvyšku (o určenie, že do dedičstva po poručiťke patrí sporná nehnuteľnosť). Žalobcovia spornú nehnuteľnosť navrhli zahrnúť do dedičstva po poručiťke z dôvodu, že kúpna zmluva z 30.4.2002 podľa nich je neplatná z dôvodu, že (i) podpis predávajúcej na kúpnej zmluve nepatrí ich matke, (ii) poručiťka nebola spôsobilá na právne úkony, lebo trpela vážnou chorobou, na ktorú nakoniec zomrela a v kombinácii s užívanými liekmi a jej vekom tie mali za následok, že nemohla byť spôsobilá takúto zmluvu podpísať. Ako ďalší dôvod neplatnosti rozpor s dobrými mravmi videli v tom, že žalovaní, hoci bolo ich morálnou povinnosťou postarať sa o matku bezplatne, títo za svoju starostlivosť v podstate si nechali zaplatiť 99 305 Sk ako rozdiel medzi kúpnu cenou a znalcom určenou hodnotou bytu. Podľa názoru žalobcov žalovaná 1 kalkulovala s tým,

že pokiaľ bude obdarovaná, hodnota daru by sa jej započítala v rámci dedičského konania, kupujúci tak zneužili zdravotný stav a využili tieseň poručiťky odkázanej na ich starostlivosť a primáli ju podpísať zmluvu za absolútne nevýhodných podmienok, kedy kúpna cena predstavovala 10 % zo znaleckého ocenenia a na úkor matky a rovnako aj na úkor žalobcov, sa obohatili. Spornú kúpnu zmluvu považovali za neplatnú aj z dôvodu, že obchádza zákon, lebo kúpna cena 15 000 Sk nezodpovedá trhovej hodnote sporného bytu, čím obišli ustanovenia zákona v rámci dedenia.

2. Vychádzal zo zistenia, že účastníci konania, okrem žalovaného 3, sú dedičmi po poručiťke B. O., U. I., H. XX.X.XXXX. V dedičskom konaní po poručiťke, o. i. spoluvlastnícky podiel poručiťky vo veľkosti 1/2 z celku k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXXX A. I.. Ú. D. ako aktívum dedičstva medzi dedičmi bol sporným z dôvodu, že tento podiel na nehnuteľnosti poručiťka ako predávajúca kúpnu zmluvou z 30.4.2002 previedla na žalovaných 1 a 3 (pozostalá dcéra s manželom) ako kupujúcich do ich BSM, vklad zmluvy bol povolený 11.6.2002. Napriek tomu, že sporný spoluvlastnícky podiel bol znalecky ohodnotený na 114 695 Sk, účastníci v zmluve sa výslovne dohodli, že „z dôvodu doterajšej nutnej starostlivosti o predávajúcu, ktorú kupujúci vykonávali bezplatne, predávajúca a kupujúca sa dohodli na kúpnej cene 15 000 Sk, ktorú kupujúci predávajúcej vyplatili v hotovosti pred podpísaním zmluvy, čo predávajúca potvrdila svojim podpisom“. Zmluvné strany zároveň sa dohodli na zriadení vecného bremena - práva predávajúcej na doživotné bezplatné užívanie celého predmetu predaja a kúpy z vďačnosti kupujúcich, ktorí spornou zmluvou nehnuteľnosti nadobudli nie za trhovú cenu, ale za cenu náležitú ich vzájomnému vzťahu. Z vďačnosti kupujúcich voči predávajúcej spornou zmluvou kupujúci zároveň sa zaviazali vykonávať doživotnú opateru predávajúcej ako oprávnenej z vecného bremena. Ku dňu 26.11.2008 ako spoluvlastníci podielu v rozsahu 1/1 k spornému bytu a príslušenstvu boli evidovaní žalovaní 1 a 3. Zistil tiež, že v dedičskom konaní po manželovi poručiťky W. O., H. XX.XX.XXXX, s poručiťkou ako pozostalou manželkou došlo k vyporiadaniu ich BSM tak, že poručiťka nadobudla polovicu sporného bytu a zároveň po manželovi zdedila svoj zákonný podiel vo výške 1/18. Poručiťka následne ako kupujúca od žalobcov 3 až 6 ich podiely po otcovi na spornom byte vo veľkosti 4/18 z celku odkúpila za 33 333 Sk, ktorú sumu matka im aj vyplatila.

3. Dlhodobú a všestrannú starostlivosť o poručiťku vykonávala jej dcéra (žalovaná 1) s manželom (žalovaný 3), ktorí nepochybne viedli spoločnú domácnosť s poručiťkou v spornom byte viac ako 3 roky pred jej smrťou a poskytli opateru nielen poručiťke, ale obom rodičom v zdraví, aj v chorobe, zabezpečovali im nielen zdravotnú starostlivosť, ale robili aj všetky domáce práce, na ktorých sa podieľala aj žalovaná 2 (sestra žalovanej 1 a dcéra poručiťky). Usúdil, že žalovaní 1 až 3 konali v súlade so základnými všeobecne uznávanými v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi blízkymi ľuďmi, keď roky sa starali o starých a chorých rodičov v čase, keď to najviac potrebovali. Aj žalovaná 2 absolvovala s matkou vyšetrenia alebo ostala s ňou doma, keď bolo potrebné, aj keď bola zamestnaná, čo ostatní súrodenci nezabezpečovali a o poručiťku nejavili záujem vôbec. Vôbec nejavili záujem ani o jej zdravotný stav (špeciálna diéta po odňatí viacerých orgánov), len ju navštevovali, s výnimkou dcéry Kataríny, ktorá poručiťke poskytla opateru v neporovnateľnom užšom (zanedbateľnom) rozsahu než žalovaní. Považoval preto za oslabenú vierohodnosť tvrdení žalobcov o tom, že žalovaná 1 mala variť nechutne, matke sa vyhrážať „ústavom“, a preto poručiťka žalovanej sa mala báť. Mal totiž preukázané, že poručiťka jedine žalovanej 1 dovolila zabezpečovať jej hygienu a ošetrovať ju v súvislosti s rakovinou hrubého čreva. Ostatné deti matku len navštevovali po operácii a v skutočnosti žiadnu pomoc jej neposkytovali, hoci dcéra Katarína (žalobkyňa 3) posledné tri mesiace pred smrťou matky trávila pri nej a robila jej spoločnosť takmer celý deň.

4. Za takto zistenej rodinnej situácie dospel k záveru, že počínanie žalovaných 1 a 3, keď títo za zlomok skutočnej hodnoty veci od poručiťky odkúpili spornú nehnuteľnosť, nebolo v rozpore s dobrými mravmi, pretože podstatným a rozhodujúcim spôsobom za pomoci žalovanej 2 sa podieľali na starostlivosti o poručiťku vo vážnom zdravotnom stave, ktorý si vyžadoval zvýšenú starostlivosť a opateru, aj v období pred operáciami obom rodičom poskytli opateru. Uzavrel, že táto vyplývala z ich úcty a dobrých vzťahov k rodičom, čo takto ohodnotila aj poručiťka tým, že sa rozhodla svoj majetok ešte za života ponechať tomu, kto sa o ňu najviac staral a s tým vedomým 30.4.2002 so žalovanými 1 a 3 uzavrela kúpnu zmluvu a so žalovanými dcérami aj darovacie zmluvy. V konaní nemal za preukázané žiadne okolnosti, ktoré akýmkoľvek spôsobom poručiťku by boli nútili prediť podiel na byte žalovaným za tak nízku kúpnu cenu, pričom odôvodnenie nízkej kúpnej ceny účastníci kúpnej zmluvy v čl. III bod 2 zmluvy aj výslovne označili, ako je citované zhora. Uzavrel, že tvrdenie žalobcov, že poručiťku k takému úkonu primáli žalovaní a zneužili jej zdravotný stav, zostalo v rovine ničím nepreukázaného tvrdenia. Z toho dôvodu

prevod spornej nehnuteľnosti nepovažoval za špekulatívny, ani za prevod v rozpore s dobrými mravmi, ktorý by mal za následok neplatnosť kúpnej zmluvy.

5. Naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení videl v skutočnosti, že určovací žaloba sa týka ich právneho postavenia ako dedičov a rozhodnutím súdu v tejto sporovej veci sa odstráni spornosť práva a neistota žalobcov v ich právnom vzťahu v dedičskej veci po poručiťke B. O.. Vec právne posúdil podľa §34, 37 ods. 1, 38 ods. 2 a §39 a tiež podľa §132 ods. 1, 460 a 461 ods. 1 o. z. Spornú zmluvu posúdil zo všetkých hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov (§34 a nasl. o. z.) a dospel k záveru, že zmluva spĺňa náležitosti určitosti a zrozumiteľnosti a obsahuje všetky podstatné náležitosti, ktoré sú potrebné pre jej platnosť. Výška kúpnej ceny ako prejav slobodnej vôle účastníkov zmluvy je riadne odôvodnená vďakou zo strany predávajúcej voči kupujúcim, ako dôvod zníženia kúpnej ceny. Nezistil žiaden dôvod absolútnej neplatnosti sporného právneho úkonu, ani žalobcami tvrdené dôvody neplatnosti kúpnej zmluvy (nedostatok vážnosti vôle poručiťky, ako aj jej nespôsobilosť zmluvu uzavrieť, nedostatok vlastnoručného podpisu), keďže znalecky mal preukázané jednak to, že podpis predávajúcej nesporne je pravým podpisom poručiťky B. O. a tiež, že v rozhodnom čase pri podpise zmluvy poručiťka bola schopná slobodne sa rozhodnúť a chápať zmysel inštitútu predmetnej zmluvy, t. j. vlastným konaním posúdiť význam právneho vzťahu účastníkov kúpnej zmluvy, prejavila svoju skutočnú vôľu, pretože ani následkom vážnej choroby, ktorou trpela, nebola v takom stave, aby to narušilo jej spôsobilosť na tento právny úkon.

6. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov, všetkých jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti v zmysle §132 OSP dospel k záveru, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že kúpna zmluva z 30.4.2002, ktorú so žalovanými 1 a 3 uzavrela poručiťka, je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Výsledkami vykonaného dokazovania dospel k záveru, že bolo slobodným rozhodnutím predávajúcej, ktorá mala právo disponovať so svojím majetkom za života, nebola pozbavená spôsobilosťou na právne úkony, ani duševne chorá, ak sa rozhodla odplatným právnym úkonom na svoju dcéru a zaťa previesť časť bytu, ako prejav vďačnosti za ich starostlivosť.

7. Argumentoval, že aj keď pred uskutočnením sporného prevodu matka mohla mať vôľu svoj majetok rozdeliť všetkým deťom, následne pod vplyvom životných okolností svoje rozhodnutie mohla zmeniť a svoj zámer nerealizovať, ako k tomu napokon aj došlo, keď slobodne sa rozhodla, že byť ponechá dcére Anne s manželom, lebo títo dlhodobo a dennodenne jej poskytovali pomoc a starostlivosť v zdraví, v chorobe (trpela vážnymi diagnózami), bola odkázaná na pomoc iných osôb a pri tejto starostlivosti im pomáhala najviac žalovaná 2. Tvrdenia žalobcov o tom, že poručiťka sa mala sťažovať na zlé kvalitu žalovanou 1 zabezpečovanej starostlivosti, okrem toho, že považoval za právne bezvýznamné, nemal ich ani za preukázané, lebo boli spochybnené priamo tvrdením žalovaných v 1 až 3 a nepriamo aj svedkami, spomedzi ktorých žiaden nemal vedomosť o akomkoľvek prejave nespokojnosti poručiťky so starostlivosťou zo strany žalovaných. Závery o postoji poručiťky k účastníkom konania a o ich vzájomných vzťahoch založil aj na prehláseniach dlhoročných susedov poručiťky M. I. X. H. T., ktoré nepovažoval za pochybné ani nevierohodné, lebo k tomu nemal preukázateľný dôvod. Týmto mal za preukázané, že žalovaným dcéram, ktoré o poručiťku sa najviac starali, poručiťka sa chcela odvdáčiť a že ostatné deti poručiťke nepomáhali a nezaujímali sa o ňu. Zo skutočnosti, že poručiťka od žiadneho zo žalobcov pomoc ani nevyžadovala, vyvodil, že poskytovanie starostlivosti o poručiťku zo strany žalovaných bolo dostatočné s tým, že ostatné deti poručiťky túto len navštevovali.

8. Takto právne uzavrel, že 30.4.2002 medzi zúčastnenými stranami došlo k uzavretiu platnej kúpnej zmluvy, vklad ktorej do katastra nehnuteľností bol povolený dňom XX.X.XXXX, ku dňu smrti poručiťky dňom XX.X.XXXX sporná nehnuteľnosť preto už nebola na mene poručiťky. Keďže predmetom dedičstva nemôže byť majetok, ktorý poručiťka v čase smrti už nevladnil, nepovažoval za možné vyhovieť žalobe o určenie, že sporný podiel k nehnuteľnosti patrí do dedičstva.

9. S odôvodnením, že zostatok 77,19 € na spornej vkladnej knižke na mene poručiťky nesporne patrí do dedičstva, žalobe v tomto rozsahu vyhovel.

10. S odôvodnením, že v danom prípade išlo o väčší počet účastníkov, viac nárokov uplatnených v konaní, pričom podľa výsledku konania ide o pomerný úspech účastníkov vo veci, podľa §151 ods. 1 a 3 OSP rozhodnutie o trovách konania ponechal na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

11. Na základe odvolania podaného žalobcami čo do zamietavého výroku rozsudku, odvolací súd uznesením 6Co/110/2014-405 zo dňa 9. februára 2016 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom vyslovil, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že sporná zmluva z 30.4.2002 nie je právnym úkonom priečiacim sa dobrým mravom a nie je preto neplatnou. Zároveň však konštatoval, že súd prvej inštancie nepostupoval správne keď hoci pre rozhodnutie vo veci to bolo nevyhnutné (§120 ods. 1 OSP), nevykonával dokazovanie potrebné na posúdenie (i) namietanej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy pre obchádzanie zákona, konkrétne pre obchádzanie ustanovení Občianskeho zákonníka o dedení tým, že ako z vykonaného dokazovania vyplynulo, smrteľným ochorením vážne chorá matka krátko pred smrťou previedla vlastnícke práva k podielu na spornej nehnuteľnosti na jedného zo svojich dedičov a jeho manžela a nevysporiadal sa ani s tvrdením žalobcov, že sa tak udialo s cieľom dosiahnuť, aby sporný byt nebol predmetom dedičstva, čím ostatní dedičia boli ukrátení ani (ii) či pri uzatváraní spornej zmluvy prípadne nešlo o zastretý právny úkon (darovacia zmluva) a či kúpna zmluva nebola len simulovaným, a preto absolútne neplatným právnym úkonom. Posudzovaním týchto skutočností súd prvého stupňa sa nezaoberal, hoci žalobcovia v priebehu konania to namietali. Uložil súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie zamerané na zistenie, či žalovaní 1 a 3 poručiteľke zaplatili kúpnu cenu za podiel na byte, aby bolo možné posúdiť, či kúpna zmluva nie je len simulovaným, a preto pre nedostatok vôle konajúceho absolútne neplatným právnym úkonom (§ 37 OZ), ktorým má byť zastretá darovacia, resp. iná zmluva, ktorú účastníci v skutočnosti uzavreli. V prípade ak takto doplneným dokazovaním bude preukázané, že kupujúci kúpnu cenu za byt poručiteľke skutočne aj zaplatili, úlohou súdu bude vykonať dôkazy za účelom posúdenia, či kúpnu zmluvou prípadne sa neobchádzal zákon (ustanovenia Občianskeho zákonníka o dedení, prípadne iné ustanovenia zákona) tak, ako to namietajú žalobcovia, a či sporná zmluva nie je neplatná z tohto dôvodu. V prípade, ak doplneným dokazovaním bude preukázané, že žalovaní 1 a 3 kúpnu cenu za byt nezaplatili, ale spornou zmluvou mal byť zastretý iný právny úkon účastníkov zmluvy, vykoná dôkazy nevyhnutné pre posúdenie, či dissimulovaný právny úkon (napr. darovacia zmluva) spĺňa náležitosti platného právneho úkonu a jeho prípadnú (ne)platnosť posúdiť podľa § 41a ods. 2 o. z.

12. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a a k bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

13. Súd vo veci doplnil dokazovanie podľa pokynu odvolacieho súdu výsluchom žalovaných v 1. a 3. rade, pričom z tohto mal preukázané, že žalovaní v 1. a 3. rade zaplatili kúpnu cenu za predmet kúpnej zmluvy v hotovosti pred podpisom zmluvy. Predmetnú kúpnu cenu (15 000 SK) mali naštrenú a tieto finančné prostriedky uložené v byte predávajúcej. Napokon prevzatie tejto kúpnej ceny v hotovosti pred podpisom zmluvy potvrdila predávajúca svojim podpisom na kúpnej zmluve zo dňa 30.4.2002 (čl. III bod 3. kúpnej zmluvy zo dňa 30.4.2002).

14. Z predloženého výpisu z Katastra nehnuteľností, Správy katastra Košice v k.ú. D., H. T. Č.. XXXXX zo dňa 22.11.2007 mal súd za preukázané, že ako spoluvlastníci bytu č. XX C. X. poschodí v obytnom dome L. X A. I. boli evidovaní všetci účastníci konania, pričom žalovaný v I. a 3. rade mali spoluvlastnícky podiel 1-ice. Z výpisu z KN, Správy katastra Košice zo dňa 26.11.2008 z LV č. XXXXX k tej istej nehnuteľnosti vyplýva, že žalovaní v I. a 3. rade boli evidovaní ako spoluvlastníci podielu v rozsahu 1/1, pričom titulom nadobudnutia bola uvedená dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva V 11752/07 zo 14.11.2007.

15. Z kúpnej zmluvy zo dňa 1.7.2009 mal súd preukázané, že žalovaní v 1. a 3. rade ako predávajúci previedli byt č. XX C. X. M., C. P. L. Č.. X A. I. zapísaný na LV č. XXXXX ako aj podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 2577/100000 a spoluvlastnícky podiel k pozemku parc. č. XXXX L. výmere 335 m² na kupujúcich B.. U. I. a jeho manželku U.. X. I. (žalovaní v 4. a 5. rade).

16. Z kúpnej zmluvy zo dňa 10.2.2014 mal súd preukázané, že žalovaní v 4. a 5. rade ako predávajúci previedli byt Č.. XX C. X. M., C. P. L. Č.. X A. I. na LV č. XXXXX ako aj podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 2577/100000 a spoluvlastnícky podiel k pozemku parc. č. XXXX o výmere 335 m² na kupujúcich T. S. v podiele 59/100 a M. M. v podiele 41/100 (žalovaní v 6. a 7. rade).

17. Z výpisu z LV č. XXXXX zo dňa 5.6.2017 mal súd preukázané, že byt č. XX, A. X, na X. poschodí je v spoluvlastníctve žalovaných v 6. a 7. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalovaného v 6. rade 59/100 a žalovaného v 7. rade 41/100 spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach 2577/100000 a podielom k pozemku parc. č. XXXX o výmere 335 m². Titulom nadobudnutia vlastníckeho práva bolo rozhodnutie o povolení kúpnej zmluvy V-3445/14 zo dňa 24.4.2014 v.z. 1511/2014.

18. Súd právne posúdil prejednávajúcu vec podľa týchto zákonných ustanovení:

19. Podľa § 34 Občianskeho zákonníka právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

20. Podľa § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

21. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

22. Podľa § 41 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosť takého právneho úkonu sa nemožno dovoľávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý.

23. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

24. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

25. Podľa § 461 ods.1 Občianskeho zákonníka, dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov.

26. Podľa § 484 veta druhá pred bodkočiarkou občianskeho zákonníka, pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania.

27. Vyhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že kúpna zmluva z 30.4.2020 je platná, nejedná sa o simulovaný právny úkon, ako to tvrdili žalobcovia, pretože zistené okolnosti uskutočneného právneho úkonu (prevod bytu za odplatu) vylučujú bezodplatnosť prevodu ako podstatnej náležitosti darovacej zmluvy. Zo zhodnej výpovede žalovaných v 1. a 3. rade mal súd za preukázané, že títo ako kupujúci zaplatili v hotovosti pred podpisom kúpnej zmluvy kúpnu cenu vo výške 15.000 Sk, pričom prevzatie kúpnej ceny v hotovosti pred podpisom zmluvy potvrdila aj predávajúca svojím podpisom na predmetnej zmluve. Súď ďalej poukazuje na to, že kúpna zmluva je konsenzuálny právny úkon, ktorý je platný akonáhle sa zmluvné strany dohodli na predmete a cene kúpnej zmluvy. Z kúpnej zmluvy zo dňa 30.4.2002 vyplýva, že obsahuje predmet kúpy ako aj kúpnu cenu (15.000 Sk), pričom táto kúpna cena (nižšia než trhovú cenu) bola dohodnutá z dôvodu doterajšej nutnej starostlivosti o predávajúcu. Jednoznačne tu bola vôľa uzavrieť kúpnu zmluvu. Ak by predávajúca (poručiiteľka) mala v úmysle 1/2 nehnuteľnosti darovať, uzavrela by so žalovanými 1/ a 3/ rade darovaciu zmluvu a nie kúpnu zmluvu, aj keď kúpna cena je nižšia, než bola stanovená znalcom ako trhovú cenu. Možno ale vyvodiť, že v tejto cene bola zohľadnená obetavá viac ako trojročná starostlivosť žalovaných v 1. a 3. rade o nebohú predávajúcu a táto sa odzrkadlila aj v kúpnej cene. Dôvody, ktoré vedú účastníkov zmluvy k dohode o kúpnej cene vrátane jej výšky nie sú podstatnými náležitosťami zmluvy, do zmlúv sa neuvádzajú. Iba pre nízku cenu bytu nemožno uzavrieť, že ide o simulovaný právny úkon, ktorým malo byť (ako tvrdili) žalobcovia zastreté darovanie.

28. Konanie zmluvných strán nesmerovalo ani k tomu, aby sa kúpnu zmluvou obišiel zákon, konkrétne ustanovenie § 484 Občianskeho zákonníka, teda aby sa obišlo ustanovenie o tom, že predmetom započítania na dedičský podiel je to, čo poručiiteľ previedol na svojho neskoršieho dediča, bez toho, aby za predmet prevodu bolo zo strany nadobúdateľa poskytnuté nejaké ekvivalentné plnenie. V danom

prípade za predmet prevodu, t.j. za 1 bytu bola zo strany žalovaných v 1. a 3. rade poskytnutá osobná starostlivosť o predávajúcu, ktorej hodnotu, keďže v sebe zahŕňa ľudský rozmer ani nie je možné vyčíslieť a nemá povahu finančného plnenia, ktoré je však potrebné zohľadniť. Preto nemožno kúpnu zmluvu považovať za bezodplatný právny úkon. Súd tu poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 412/2016-10 zo dňa 21. júna 2016, ktorý v obdobnej veci už vyslovil, že „Všeobecný súd konal v medziach svojej právomoci a postupoval správne, keď kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľnosti, len vzhľadom na nízku dojednanú kúpnu cenu 1 Sk nepovažoval za simulovaný právny úkon, ktorým malo byť zastreté darovanie. Uzavretá kúpna zmluva obsahuje podstatné náležitosti (dohoda o predmete kúpy a dohoda o kúpnej cene) a, naopak, nemá náležitosti darovacej zmluvy, keďže v nej bola dohodnutá kúpna cena (aj keď nízka), keď podstatnou náležitosťou darovacej zmluvy je, naopak, bezodplatnosť. Ústavný súd sa stotožnil so záverom, že v symbolickej dohodnutej kúpnej cene za prevádzanú nehnuteľnosť bola rodičmi účastníkov zohľadnená dlhoročná a obetavá starostlivosť jedného z účastníkov konania o rodičov, čo je v súlade s dobrými mravmi a predmetnú kúpnu zmluvu, preto nie je možné považovať za bezodplatný právny úkon“.

29. K tvrdeniu žalobcov, že nemohlo ísť o kúpnu zmluvu, keď poručiťka následne darovacou zmluvou zo dňa 19.5.2002 darovala finančné prostriedky v hodnote takmer 1,5 milióna Sk žalovaným v 1. až 3. rade súd uvádza, že tie dôvody, ktoré viedli poručiťku k následnému darovaniu finančných prostriedkov, by mohla objasniť len poručiťka, ktorá však už nežije.

30. Vyhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k tomu záveru, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že kúpna zmluva, ktorú uzavrela poručiťka 30.4.2002 so žalovanými v 1. a 3. rade je neplatná podľa § 37, § 41 ods. 2 OZ (simulovaný právny úkon) ani podľa § 39 Občianskeho zákonníka (obchádzanie ust. § 484 Občianskeho zákonníka). Vychádzajúc z vykonaného dokazovania súd považoval za preukázané, že dňa 30.4.2002 došlo medzi poručiťkou B. O. ako predávajúcou a žalovanými v 1. a 3. rade ako kupujúcimi k uzavretiu platnej kúpnej zmluvy, ktorej vklad do katastra nehnuteľnosti bol povolený dňom 11.6.2002. Z uvedeného je zrejmé, že poručiťka B. O. ku dňu smrti XX.X.XXXX nebola už vlastníčkou nehnuteľnosti, zapísanej na LV Č.. XXXXX A. I.. Ú. D., t.j. predmetného bytu C. L. Č.. X A. I.h v podiele vo veľkosti 1-ice z celku, ktorý odpredala kúpnu zmluvou z 30.4.2002 žalovaným v 1. a 3. rade do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z tohto právneho dôvodu nebolo možné v rámci tohto konania určiť, že do dedičstva patrí označený podiel tejto nehnuteľnosti. Z uvedeného dôvodu súd žalobu zamietol, pretože predmetom dedičstva nemôže byť majetok, ktorý už poručiťka okamihom jeho smrti nevlastnil.

31. Dôvodom zamietnutia žaloby voči žalovaným v 4. a 5. rade bol nedostatok ich pasívnej vecnej legitímácie v konaní, keďže im nesvedčí zápis vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti v Katastri nehnuteľností.

32. Súdu sa žiada dodať, že dobromyseľnosťou (práve z dôvodu platnosti kúpnej zmluvy z 30.4.2002) žalovaných v 6. a 7. rade, ako súčasných vlastníkov predmetnej nehnuteľnosti sa nezaoberal, pretože táto otázka by mala opodstatnenie v prípade, ak by súd predbežné posúdil uvedenú kúpnu zmluvu ako neplatnú a v takom prípade by bolo potrebné v súlade s Nálezom Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 151/2016 z 3.5.2017 skúmať, či žalovaní v 6. a 7. rade, ktorým svedčí zápis v Katastri nehnuteľností, nadobudli predmetnú nehnuteľnosť v dobrej viere od jej predchádzajúceho vlastníka.

33. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

34. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalovaní v 1. až 7. rade boli v konaní úspešní (neúspešní boli len v nepatrnej časti - výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 18.12.2013, právoplatný 11.2.2014, ktorým súd určil, že peňažné prostriedky v sume 77,19 eur vedené na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXX/XXXX v Slovenskej sporiteľni, a.s., p a t r í a do dedičstva po nebohej B. O.C., U.. I., C.. XX.X.XXXX, zomrelej XX.X.XXXX), preto im proti žalobcom v 1. až 6. rade patrí nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Podľa § 396 ods. 1, ods. 3 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

37. Nakoľko žalobcovia v 1. až 6. rade boli v odvolacom konaní úspešní, patrí im voči žalovaným v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

38. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

39. Trovy štátu s účinnosťou do 30.6.2016 upravovalo ustanovenie § 148 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého mal štát podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Občiansky súdny poriadok bol s účinnosťou od 1.7.2016 zrušený s tým, že ho nahradil nový procesný poriadok zákon č.160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý trovy štátu neupravuje. Trovy štátu v danom prípade predstavujú trovy znaleckého dokazovania, pričom časť týchto trov bola platená z preddavku zloženého žalobcami a časť zo štátnych prostriedkov. Súd preto rozhodujúc o trovách štátu, rozhodol podľa čl. 4 ods. 1 CSP (analogia legis) v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP, keď vo výroku IV. rozsudku priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 6. rade. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania štátu aplikoval súd rovnaké východiská ako pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán sporu, uvedené vyššie, t.j. žalobcovia boli s výnimkou nepatrnej časti v konaní neúspešní, preto štátu patrí voči nim nárok na náhradu trov, ktoré platil v plnom rozsahu.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice II v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní žiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP)